

Dogfen ir Cyhoedd

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Dr Gwynne Jones
Prif Weithredwr - Chief Executive
CYNGOR SIR YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
Swyddfeydd y Cyngor - Council Offices
LLANGFNI
Ynys Môn - Anglesey
LL77 7TW

Ffôn / tel (01248) 752500
Ffacs / fax (01248) 750839

RHYBUDD O GYFARFOD	NOTICE OF MEETING
PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD ARBENNIG	EXTRAORDINARY DEMOCRATIC SERVICES COMMITTEE
DYDD MAWRTH, 27 TACHWEDD 2018 am 10.00 o'r gloch	TUESDAY, 27 NOVEMBER 2018 at 10.00 am
YSTAFELL BWYLLGOR 1 SWYDDFEYDD Y CYNGOR LLANGFNI	COMMITTEE ROOM 1 COUNCIL OFFICES LLANGFNI
Swyddog Pwyllgor	Shirley Cooke 01248 752514 Committee Officer

AELODAU / MEMBERS

Cynghorwyr / Councillors:-

Plaid Cymru / The Party of Wales

Vaughan Hughes (Is-Gadeirydd)/Vice-Chair), Carwyn Jones, R G Parry OBE, FRAGS,
Dylan Rees, Nicola Roberts

Y Grŵp Annibynnol / The Independent Group

Richard Griffiths, Dafydd Roberts

Plaid Lafur Cymru / Welsh Labour Party

J Arwel Roberts

Annibynnwyr Môn / Anglesey Independents

Eric Jones, R Llewelyn Jones (Cadeirydd/Chair)

R H A G L E N

1 **DATGANIAD O DDIDDORDEB**

Derbyn datganiad o ddiddordeb gan Aelod neu Swyddog mewn perthynas ag unrhyw eitem o fusnes.

2 **COFNODION** (Tudalennau 1 - 4)

Cyflwyno i'w cadarnhau, gofnodion drafft y cyfarfod blaenorol o'r Pwyllgor a gynhaliwyd ar 26 Medi 2018.

3 **GWEDDARLLEDU CYFARFODYDD SGRIWTINI** (Tudalennau 5 - 8)

Cyflwyno adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd.

4 **CYFRANIAD Y CYHOEDD I GYFARFODYDD** (Tudalennau 9 - 14)

Cyflwyno adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd.

5 **PANEL ANNIBYNNOL CYMRU AR GYDNABYDDIAETH ARIANNOL – ADRODDIAD BLYNYDDOL DRAFFT AR GYFER 2019/20** (Tudalennau 15 - 18)

Cyflwyno adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd.

PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 26 Medi 2018

- PRESENNOL:** Y Cynghorydd Robert Llewelyn Jones (Cadeirydd)
Y Cynghorwyr Richard Griffiths, Vaughan Hughes,
Eric Wyn Jones, Dylan Rees, J Arwel Roberts a Dafydd Roberts
- WRTH LAW:** Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd
Rheolwr Datblygu Adnoddau Dynol (MW)
Swyddog Datblygu AD dan Hyfforddiant (CD)
Swyddog Pwyllgor (SC)
- YMDDIHEURIADAU:** Y Cynghorwyr Carwyn Jones, Robert G Parry OBE, FRAgS
- HEFYD YN
BRESENNOL:** Neb
-

1. DATGANIADAU O DDIDDORDEB

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o ddiddordeb

2. COFNODION

Cadarnhawyd bod cofnodion y cyfarfodydd a gynhaliwyd ar y dyddiadau canlynol yn gywir:-

- 20 Mawrth 2018
- 15 Mai 2018

Materion yn codi o'r cofnodion:-

Eitem 3 – Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol – Adroddiad Blynyddol 2018/19

Adroddodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd, er gwybodaeth, y byddai ef a'r Cadeirydd yn mynychu cyfarfod o'r Panel Annibynnol ar Gydnabyddiaeth Ariannol ar 21 Tachwedd 2018 yn Llandudno. Adroddodd bod croeso i Aelodau gyflwyno sylwadau er trafodaeth.

PENDERFYNWYD nodi y bydd Adroddiad Drafft Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol 2019/20 yn cael ei gyhoeddi yn fuan a'i gyflwyno i gyfarfod nesaf y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd.

Eitem 7 – Gweddarlledu Cyfarfodydd

Gofynnodd y Cynghorydd Dylan Rees am eglurhad ynglŷn ag a fyddai modd gweddarlledu cyfarfodydd y ddau Bwyllgor Sgriwtini pan fyddai materion o ddiddordeb i'r cyhoedd yn cael eu trafod.

Dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd fod y Cyngor Sir, yn ei gyfarfod ar 25 Medi 2018, wedi penderfynu cyfeirio Rhybudd o Gynnig ynglŷn â gweddarlledu cyfarfodydd Pwyllgorau Sgriwtini i'r Pwyllgor hwn.

PENDERFYNWYD:-

- **Nodi'r wybodaeth a gyflwynwyd.**
- **Bod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn cyflwyno ei argymhellion i'r Cyngor Sir ar 11 Rhagfyr 2018 er cymeradwyaeth.**

3. MATERION YN YMWNEUD AG AELODAU

Cyflwynwyd – adroddiad diweddar gan y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ynglŷn â nifer o faterion yn ymwneud ag aelodau, fel y cyflwynwyd i'r Pwyllgor Safonau ar 12 Medi 2018.

Ym mis Mawrth 2018, cytunwyd y byddai Adroddiadau Blynyddol Aelodau yn cael eu cyhoeddi erbyn 30 Mehefin 2018. Cadarnhaodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ei fod wedi derbyn 29 o'r 30 Adroddiad Blynyddol, i'w cyhoeddi ar wefan y Cyngor. Mewn perthynas â'r Adroddiad Blynyddol sy'n weddill, nodwyd fod trafodaethau wedi eu cynnal â'r Arweinydd Grŵp perthnasol, a'r unigolyn dan sylw, er mwyn datrys y sefyllfa.

Cyflwynwyd Siarter Cefnogi a Datblygu Aelodau Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru i'r Pwyllgor ym mis Mawrth, ac mae'r Cyngor yn awr yn gofyn am ailasesiad. Adroddodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd nad oedd Adroddiadau Blynyddol Aelodau ac Adolygiadau Datblygiad Personol wedi cael eu cyflwyno erbyn y dyddiad arfaethedig ym mis Ebrill ac felly cytunwyd ar amserlen ddiwygiedig ar gyfer ail-gyflwyno'r wybodaeth yn ystod Chwarter 3, 2018/19.

Adroddodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd bod Aelodau ac Aelodau Cyfetholedig wedi derbyn gwiriad GDG uwch yn unol â Pholisi Datgelu a Gwahardd y Cyngor, a weithredwyd gyda chymorth y Pennaeth Dysgu. Nodwyd y bydd gofynion GDG yn cael eu hadolygu'n rheolaidd dros gyfnod o dair blynedd.

Adroddodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd hefyd bod Aelodau wedi cael eu briffio ynglŷn â sut i ddefnyddio'r system rheoli pwyllgorau Modern.Gov, ac wedi derbyn cymorth i gynnwys gwybodaeth am hyfforddiant ar wefan y Cyngor. Ers mis Ebrill, mae gwybodaeth am bresenoldeb Aelodau mewn cyfarfodydd a sesiynau hyfforddi wedi cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor.

Nodwyd bod Cadeirydd y Pwyllgor Safonau wedi cylchredeg canllawiau i Aelodau ar y cyfryngau cymdeithasol a ddosbarthwyd gan CLILC yn ddiweddar, yn cynnwys

cyfrifon Facebook a Twitter. Nodwyd ymhellach fod trafodaethau yn digwydd ynglŷn â threfnu sesiwn hyfforddiant i Aelodau ar y cyfryngau cymdeithasol.

Adroddodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd fod y Cyngor yn adolygu cyrff strategol ac allanol bob blwyddyn. Dywedodd fod y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio ar 19 Mehefin 2018 wedi mabwysiadu fframwaith ar gyfer monitro partneriaethau allweddol fel rhan o'i raglen waith yn y dyfodol.

Mewn perthynas â chyrrff allanol 'lleol', awgrymwyd adolygu'r templed ar gyfer Adroddiadau Blynyddol er mwyn caniatáu Aelodau i adrodd ar natur eu gwaith fel aelodau o'r cyrff hyn yn hytrach na nodi nifer y cyfarfodydd a fynychwyd.

PENDERFYNWYD:-

- **Nodi'r cynnydd y manylir arno yn yr adroddiad.**
- **Adolygu fformat templed Adroddiadau Blynyddol Aelodau.**

4. DATBLYGU AELODAU

Cyflwynwyd – adroddiad diweddar gan y Rheolwr Datblygu Adnoddau Dynol fel y cyflwynwyd i'r Pwyllgor Safonau ar 12 Medi 2018.

Mabwysiadodd y Cyngor gynllun diwygiedig ar gyfer 2018/19 yn ei gyfarfod ar 15 Mai 2018, yn dilyn derbyn sylwadau gan yr Uwch Dîm Rheoli, Arweinwyr Grwpiau, CLILC ac asiantaethau allanol eraill.

Adroddodd y Rheolwr Datblygu AD fod rhai sesiynau hyfforddiant wedi cael eu hail-drefnu. Roedd y pynciau yn cynnwys Materion Diogelu, Sgriwtini, Iechyd a Diogelwch, sydd yn sesiynau gorfodol, ac maent wedi bod yn boblogaidd gydag Aelodau.

Nodwyd bod swyddogion a darparwyr allanol wedi cyflwyno'r hyfforddiant, a buddsoddwyd yn sylweddol yn y Rhaglen Hyfforddi Sgriwtini. Pwysleisiodd y Swyddog Datblygu AD fod rhaid i'r holl Aelodau fynychu sesiynau hyfforddi gorfodol.

Adroddodd y Rheolwr Datblygu AD fod Aelodau'n cael eu hannog i ddefnyddio rhaglenni a modiwlau E-Ddysgu sydd ar gael iddynt. Nodwyd fod nifer o sesiynau hyfforddiant wedi cael eu cyflwyno i Aelodau er mwyn cwrdd â'u hanghenion hyfforddi unigol. Adroddodd y Rheolwr Datblygu AD hefyd fod y Cyngor yn gweithio ar symleiddio'r broses o gael mynediad at fodiwlau E-Ddysgu, ac y bydd sesiynau hyfforddiant pellach yn cael eu cynnal i atgoffa Aelodau maes o law.

Nodwyd bod y Pwyllgor Safonau, yn ei gyfarfod ar 12 Medi 2018, wedi amlygu'r angen i Aelodau ddefnyddio'r system Modern.Gov i gofnodi eu presenoldeb mewn sesiynau hyfforddiant, ac i gwblhau ffurflenni arfarnu ar ôl derbyn hyfforddiant, er mwyn arfarnu'r hyfforddiant ac er mwyn sicrhau fod anghenion hyfforddi pellach yn cael eu nodi.

PENDERYNWYD:-

- Nodi cynnydd mewn perthynas â'r Cynllun Datblygu Aelodau.
- Bod y Rheolwr Datblygu AD yn adolygu'r ffurflen arfarnu.
- Bod y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd yn gwneud trefniadau gyda'r Rheolwr Datblygu AD i nodi amseroedd addas ar gyfer cyflwyno sesiynau E-Ddysgu ychwanegol i Aelodau.

5. RHAGLEN WAITH PWYLLGORAU 2018/19

Cyflwynwyd – adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ar y rhaglen waith ar gyfer 2018/19, sy'n argymhell canolbwyntio ar y canlynol:-

- Y Cynllun Datblygu a Hyfforddi Aelodau yn cynnwys Adolygiadau Datblygu Personol;
- Gweddarlledu cyfarfodydd;
- Adroddiadau Blynyddol Aelodau;
- Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol;
- Ymgynghoriadau Perthnasol Llywodraeth Cymru.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad.

Daeth y cyfarfod i ben am 2.55 pm

**Y CYNGHORYDD ROBERT LL JONES
CADEIRYDD**

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Pwyllgor:	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Dyddiad:	27 Tachwedd, 2018
Teitl:	Gwe-ddarlledu
Pwrpas yr Adroddiad:	Ystyried yr opsiynau ar gyfer ymestyn y ddarpariaeth gwe-ddarlledu i gynnwys pwyllgorau sgriwrtini ac i wneud argymhelliad i'r Cyngor.
Awdur:	Pennaeth Gwasanaeth Democrataidd

1.0 Cefndir

Paratowyd yr adroddiad hwn mewn ymateb i benderfyniad gan y Cyngor Sir ar 28 Medi 2018 i gyfeirio'r Rhybudd o Gynnig i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ac i roi cyfle i'r Pwyllgor wneud argymhelliad i'r Cyngor:

“Dylid newid Cyfansoddiad Cyngor Sir Ynys Môn er mwyn galluogi'r ddau Bwyllgor Sgriwrtini i gael eu gweddarlledu.”

Ers Mehefin 2014, mae Cyfarfodydd y Cyngor Sir, y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion a'r Pwyllgor Gwaith wedi cael eu gweddarlledu gydag adroddiadau yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor hwn.

Nid yw gweddarlledu yn ofyniad deddfwriaethol ar hyn o bryd ond mae'n cael ei gefnogi'n gryf gan Lywodraeth Cymru ac mae'n gysylltiedig â'r darpariaethau ym Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 o gryfhau democratiaeth leol ac ymgysylltiad cymunedol o ran sicrhau bod awdurdodau lleol yn ymestyn allan ac yn ymgysylltu â phob carfan o'r gymuned y maent yn eu gwasanaethu.

Ar hyn o bryd, mae offer gwe-ddarlledu'r Cyngor wedi'i leoli yn Siambr y Cyngor ac mae'r contract presennol yn caniatáu 40 awr o ddarlledu'r flwyddyn er mwyn gallu darlledu'r cyfarfodydd y cyfeirir atynt uchod. Mae hyn hefyd yn darparu ar gyfer prydlesu'r holl galedwedd a meddalwedd, diweddiadau a gwaith cynnal a chadw. Mae'r contract presennol yn dod i ben ym Mawrth 2021 ac mae'r costau tua £12,000 y flwyddyn ar hyn o bryd.

Mae arferion presennol o ran gwe-ddarlledu cyfarfodydd yn amrywio o Gyngor i Gyngor - bydd y rhan fwyaf o Gynghorau yn gwe-ddarlledu cyfuniad o gyfarfodydd y Cyngor, Cynllunio, Cabinet a rhai neu'r holl Bwyllgorau Sgriwrtini lle mae mwyaf o ddi-ddordeb i'r cyhoedd. Mae'r sefyllfa ledled Gogledd Cymru wedi ei chrynhof yn Atodiad 1.

Materion i'w hystyried

Er y byddai ymestyn y ddarpariaeth gwe-ddarlledu i gynnwys pwyllgorau Sgriwrtini o bosib yn rhai'r Cyngor mewn gwell sefyllfa i allu bodloni ei ymrwymiad statudol i weddarlledu cyfarfodydd, rhywbeth y gellid ei gyflwyno yn y dyfodol, mae angen tynnu sylw at rai materion penodol ac ystyriaethau ymarferol:

Defnydd o Siambr y Cyngor ac Ystafelloedd Pwyllgor at ddibenion Gwe-ddarlledu

Ar lefel ymarferol, mae'r offer gwe-ddarlledu wedi'i osod yn Siambr y Cyngor yn unig. Byddai angen cynnal Cyfarfodydd Sgriwtini yn y Siambr at ddibenion gwe-ddarlledu gan nad oes unrhyw bosibilrwydd o newid y gosodiad a'r cynllun seddi. Gall ystyriaethau ymarferol fel hyn gael eu hystyried yn Ystafell Bwyllgor 1 a 2 sef y gosodiad a ffafrir ar gyfer cynnal Cyfarfodydd Sgriwtini ac a adlewyrchir yn yr arferion presennol.

Fodd bynnag, mae opsiwn posibl i ddefnyddio offer gwe-ddarlledu symudol yn Ystafelloedd Pwyllgor 1 a 2 ond byddai costau ychwanegol bob blwyddyn o logi offer a fyddai yn ei hun yn £10,000 gan ddibynnu ar y defnydd. Mae costau o'r fath yn cael eu codi fesul awr a bydd goblygiadau ar amser staff hefyd ac fe gyfeirir at y pethau hynny isod. Does dim darpariaeth yn y gyllideb ar gyfer y gwariant hwn a byddai angen rhoi ystyriaeth bellach i'r elfennau technegol.

Nifer y cyfarfodydd

Ystyriaeth arall yw nifer y Pwyllgorau Sgriwtini a gynhelir bob blwyddyn yng Nghalendr y Cyngor ynghyd â'r cyfarfodydd Sgriwtini Arbennig. Mae 15 cyfarfod o'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ac 8 cyfarfod o'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio eisoes yn y dyddiadur ar gyfer 2018/19 – mae hyn yn cynnwys nifer o gyfarfodydd arbennig.

Felly, at ddibenion amcangyfrif costau, yn seiliedig ar 23 Pwyllgor Sgriwtini yn ystod y flwyddyn ariannol hon a chan gymryd bod cyfarfodydd yn para hyd at 3 awr ar gyfartaledd, rhagwelir y byddai angen darlledu 69 awr ychwanegol ar ben y 40 awr y mae cytundeb ar ei gyfer. Mae costau arwyddol, yn seiliedig ar gost yr awr, yn debygol o olygu costau ychwanegol o tua £3,000 y flwyddyn, ar ben costau presennol. Does dim darpariaeth yn y gyllideb ar gyfer y costau ychwanegol.

Pwysau ar amser staff

Mae hefyd angen i Aelodau gydnabod y byddai mwy o bwysau ar amser staff i reoli'r offer gwe-ddarlledu petai penderfyniad yn cael ei wneud i ymestyn y trefniadau presennol. Staff y Gwasanaethau Democraidd sy'n gyfrifol am sicrhau bod yr offer gwe-ddarlledu yn gweithio'n iawn yn ystod cyfarfodydd. Mae hyn yn cynnwys cysylltu'r offer cyn dechrau'r cyfarfod, profi'r offer a chyhoeddi ac archifo ar ôl y cyfarfodydd. Mae hyn yn bwysau ychwanegol ar amser staff y tu hwnt i'r cyfnod gwe-ddarlledu hefyd. Byddai hyn ar adeg pan fyddai pwysau eraill yn cystadlu o ran yr angen i ddarparu gwasanaethau a'r angen hefyd i gyflawni arbedion ariannol o fewn y gwasanaeth. Gan ystyried nifer y cyfarfodydd o'r Pwyllgor Sgriwtini yn y calendr yn ystod y flwyddyn ariannol hon, amcangyfrifir y byddai hyn gyfystyr â £3,500 o ran amser y staff y byddai eu hangen i reoli'r offer.

I grynhoi, mae ystyriaethau ymarferol ac ariannol ynghlwm wrth ymestyn y ddarpariaeth gwe-ddarlledu a does dim darpariaeth yn y gyllideb ar hyn o

bryd er mwyn talu am y costau ychwanegol a nodir uchod gan gynnwys offer symudol at ddibenion cynnal cyfarfodydd yn Ystafell bwyllgor 1. Mae angen ystyried hyn yng nghyd-destun cyllideb y Cyngor a'r arbedion angenrheidiol.

Yn seiliedig ar y wybodaeth yn yr adroddiad, cyflwynir yr opsiynau canlynol er mwyn galluogi'r Pwyllgor i wneud argymhelliad i'r Cyngor ar 11 Rhagfyr, 2018:

2.0 Argymhellion

- i) Ystyried a ddylid argymhell dim newid i'r trefniadau presennol ar gyfer gwe-ddarlledu neu gefnogi'r galw i weddarlledu Cyfarfodydd Sgriwtini gan ystyried y materion cyllido, y defnydd o'r ystafelloedd Pwyllgor a'r gofynion ar amser staff yr Adran Gwasanaethau Democrataidd.
- ii) Os cefnogir yr egwyddor o ymestyn y ddarpariaeth gwe-ddarlledu, ystyried cynllun peilot i ddarlledu nifer penodol (hyd at 4) Pwyllgor Sgriwtini yn ystod 2019/20 - cyfarfodydd sydd o fwyaf o ddiddordeb i'r cyhoedd e.e. cynigion blynyddol ar y gyllideb. Trefniadau i'w cytuno arnynt gan Gadeiryddion ac Is-gadeiryddion y fforwm Sgriwtini mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd a'r Prif Weithredwr.

Huw Jones
Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd
7 Tachwedd, 2018

Atodiad 1

Nifer a Math o Gyfarfodydd Rhagfyr 2017 - Mai 2018

Cyngor	Gwe-ddarlledu Cyfarfodydd
Conwy	Cyngor Cabinet Cynllunio Sgriwtini
Sir Ddinbych	Cyngor Cabinet Cynllunio Sgriwtini
Sir Fflint	Cyngor Cynllunio
Gwynedd	Cyngor Cabinet Cynllunio Sgriwtini
Wrexham	Cyngor Cabinet Cynllunio Sgriwtini

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Pwyllgor:	Pwyllgor Gwasanaethau Democraataidd
Dyddiad:	27 Tachwedd, 2018
Teitl:	Cyfraniad y cyhoedd i gyfarfodydd
Pwrpas yr Adroddiad:	Er mwyn gwneud argymhelliad I'r Cyngor
Awdur:	Pennaeth Gwasanaethau Democratiadd

1.0 Cefndir

Penderfynodd y Cyngor Sir ar 25 Medi i gyfeirio'r Rhybudd o Gynigiad canlynol i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democraataidd ar gyfer ei ystyried:

“Dylid diwygio Cyfansoddiad Cyngor Sir Ynys Môn i ganiatáu i rybuddion o gynigiad sydd wedi cael eu cyflwyno gan aelodau'r cyhoedd a'u cefnogi gyda llofnodion 50 o unigolion sy'n byw yn Ynys Môn gael eu trafod mewn cyfarfodydd o'r Cyngor llawn.”

Mae'r cynnig hwn yn delio â chynnig a godir gan y cyhoedd lle mae'n cael ei gefnogi gan 50 o unigolion eraill a gofynnir i'r Pwyllgor hwn ystyried yr arsylwadau canlynol:

Nid yw Rheolau Gweithdrefnau'r Cyngor (paragraff 4.1 y Cyfansoddiad) yn cynnwys darpariaeth i rybuddion o gynigion gael eu cyflwyno gan aelodau o'r cyhoedd.

Mae'r Cyfansoddiad yn cynnwys darpariaeth i Aelodau gyflwyno cwestiynau (4.1.12) a chynigion (4.1.13 a 4.1.14)

Mae yna hefyd ddarpariaeth i'r Cyngor Sir dderbyn deisebau, gan Aelodau ar ran y cyhoedd (4.1.11) a bydd unrhyw rai a dderbynnir yn y ffordd hon yn cael eu cyfeirio at y Pwyllgor perthnasol neu'r Pwyllgor Gwaith ar gyfer ystyriaeth, Mewn amgylchiadau lle nad yw cynnwys y ddeiseb yn ymwneud â mater sydd eisoes ar yr agenda o'r cyfarfod cyffredin hwnnw o'r Cyngor.

Mae Aelodau Etholedig yn gallu codi cwestiynau, cyflwyno rhybudd o gynigiad a chyflwyno deisebau i gyfarfodydd y Cyngor a gyflwynir iddynt gan aelodau o'r cyhoedd.

Mae ymholiadau wedi eu gwneud ag Awdurdodau eraill yng Nghymru er mwyn gweld pa ddarpariaeth sy'n bodoli yn eu Cyfansoddiadau er mwyn galluogi'r cyhoedd i gyflwyno rhybuddion o gynnig. O'r ymatebion a dderbyniwyd, mae pob un wedi cadarnhau nad oes trefniadau yn bodoli i'r cyhoedd gyflwyno rhybuddion o gynigiad. Does dim un o awdurdodau Gogledd Cymru yn caniatáu i'r cyhoedd gyflwyno rhybuddion o gynigiad, ar wahân i Aelodau Etholedig.

Safbwynt y Swyddog Monitro yw nad oes darpariaeth o'r fath yn bodoli gan nad oes gan aelodau o'r cyhoedd unrhyw statws cyfreithiol i gyflwyno rhybudd o gynigiad i'r Cyngor llawn yn uniongyrchol ar gyfer eu trafod, disgwylir i Aelodau Etholedig gynrychioli eu safbwyntiau ac i gyflwyno rhybuddion/cwestiynau a deisebau ar eu rhan, yn cynnwys ar eu cais penodol.

Fodd bynnag, nodir fod gan rai o Awdurdodau Gogledd Cymru ddarpariaeth sy'n galluogi aelodau o'r cyhoedd i godi cwestiynau mewn cyfarfodydd o'r Cyngor, yn amodol ar feini prawf penodol yn cael eu bodloni, er enghraifft mae hyn yn bodoli yng Nghyngor Sir y Fflint (gweler Atodiad 1) a Chyngor Sir Ddinbych (Gweler Atodiad 2).

Eglurodd rhai o Awdurdodau Gogledd Cymru sydd â'r ddarpariaeth i aelodau o'r cyhoedd godi cwestiynau yng nghyfarfodydd y Cyngor nad oedd yr hawl hon erioed wedi ei defnyddio. Ar y sail hwn, mae'n deg ystyried y byddai presenoldeb hawl o'r fath yn y cyfansoddiad yn cael canlyniadau cyfyngedig; os mai'r bwriad yw cynyddu cyfranogiad y cyhoedd mewn cyfarfodydd o'r Cyngor.

Yn seiliedig ar y wybodaeth yn yr adroddiad hwn fe gyflwynir yr opsiynau canlynol er mwyn galluogi'r Pwyllgor i wneud argymhellion i'r Cyngor Llawn ar 11 Rhagfyr, 2018.

2.0 Argymhellion:

1. Un ai parhau â'r sefyllfa fel y mae hi neu
2. Rhoi cyfarwyddiadau i Swyddogion greu cynllun sy'n galluogi aelodau o'r cyhoedd i gyflwyno cwestiynau ysgrifenedig cyn cyfarfodydd o'r Cyngor llawn; unrhyw gynllun o'r fath wedyn i'w ystyried yn gyntaf gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ac yna gan y Pwyllgor Gwaith cyn i unrhyw newidiadau terfynol i'r cyfansoddiad gael ei cadarnhau (neu eu gwrthod) gan y Cyngor Llawn.

Huw Jones
Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd
14 Tachwedd, 2018

Atodiad 1

Cyngor Sir y Fflint – Trefniadau Siarad Cyhoeddus yn y Cyngor Llawn

Cyfyngir cwestiynau i faterion yn ymwneud â Sir y Fflint a / neu'r Gwasanaethau a ddarperir gan y Cyngor.

Gall unigolyn ond cyflwyno un cwestiwn ar gyfer ei ystyried mewn unrhyw Gyfnod Cwestiynau Cyhoeddus ond caniateir un cwestiwn atodol ym mhob achos.

Ni dderbynnir cwestiynau sy'n gysylltiedig â:-

- Materion barnwrol neu led-farnwrol
- Materion sydd o dan ymchwiliad
- Materion Cynllunio unigol neu geisiadau neu apeliadau am drwydded neu grant
- Swyddog penodol neu Aelod o'r Cyngor
- Gwybodaeth gyfrinachol neu wybodaeth a ddisgrifir yn y Rheolau Mynediad i Wybodaeth neu wybodaeth sydd angen ei datgelu
- Materion gwleidyddol
- Deunydd difriol
- Mwy neu lai'r un mater fel cwestiwn a drafodwyd o fewn y 6 mis diwethaf. Ni dderbynnir cwestiynau gan Aelodau na Gweithwyr y Cyngor.

Rhaid cyflwyno cwestiynau yn ysgrifenedig a rhaid eu derbyn dim hwyrach na hanner dydd ar y seithfed diwrnod cyn y Sesiwn Gwestiynau.

Atodiad 2

Cyngor Sir Ddinbych – *Wedi'i atodi mae rhan o'r cyfansoddiad ar y mater hwn:*

4.18 Cwestiynau gan y Cyhoedd

4.18.1 Cyffredinol

- (a) Gall aelodau o'r cyhoedd ofyn cwestiynau i Aelodau o'r Cabinet mewn cyfarfodydd cyffredin o'r Cyngor.
- (b) Dylai'r cyfanswm amser a ddyrannwyd ar gyfer cwestiynau gan y cyhoedd gael ei gyfyngu i 30 munud.

4.18.2 Trefn Cwestiynau

Bydd cwestiynau yn cael eu gofyn yn nhrefn eu derbyn, ac eithrio pan fydd y Cadeirydd yn cynnwys cwestiynau tebyg mewn grŵp.

4.18.3 Rhybudd o Gwestiynau

Gofynnir cwestiwn os rhoddwyd rhybudd yn unig drwy ei gyflwyno yn ysgrifenedig neu yn electronig i'r Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd dim hwyrach na hanner dydd dau ddiwrnod gwaith cyn diwrnod y cyfarfod. Mae'n rhaid i bob cwestiwn gynnwys enw a chyfeiriad y sawl sy'n gofyn y cwestiwn.

4.18.4 Nifer y Cwestiynau

Ni all unrhyw un gyflwyno mwy nag un cwestiwn ac ni ellir gofyn mwy nag un cwestiwn ar ran un sefydliad.

4.18.5 Cwmpas Cwestiynau

Gall y Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd wrthod cwestiwn os:

- (a) nad yw'n ymwneud â mater sy'n gyfrifoldeb y Cyngor neu sy'n effeithio ar y Cyngor;
- (b) yn ddifenwol, ddisylwedd neu'n fygythiol;
- (c) yn debyg iawn i gwestiwn a ofynnwyd mewn cyfarfod o'r Cyngor yn y chwe mis diwethaf;
- (d) angen datgelu gwybodaeth gyfrinachol neu wedi'i heithrio.

4.18.6 Cofnod o Gwestiynau

- (a) Bydd y Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, Adnoddau Dynol a Democrataidd yn cadw cofnod sy'n agored i'r cyhoedd i'w archwilio ac yn anfon copi o'r cwestiwn yn uniongyrchol i'r Cynghorydd y mae ar ei gyfer. Bydd cwestiynau a wrthodwyd yn cynnwys rhesymau dros wrthod.
- (b) Bydd copïau o bob cwestiwn yn cael eu dosbarthu i'r holl Gynghorwyr a byddant ar gael i'r cyhoedd sy'n mynychu'r cyfarfod.

4.18.7 Gofyn y Cwestiwn yn y Cyfarfod

Bydd y Cadeirydd yn gwahodd y sawl sy'n gofyn y cwestiwn i'r Cynghorydd a enwyd yn yr hysbysiad. Os bydd y sawl sy'n gofyn y cwestiwn a anfonwyd yn ysgrifenedig yn methu bod yn bresennol, gallant ofyn i'r Cadeirydd ofyn y cwestiwn ar eu rhan. Gall y Cadeirydd ofyn y cwestiwn ar ran y sawl a anfonodd y cwestiwn, gan nodi y rhoddir ymateb ysgrifenedig neu benderfynu yn absenoldeb y sawl a anfonodd y cwestiwn, na fyddant yn rhoi sylw i'r cwestiwn.

4.18.8 Cwestiwn Atodol

Gall rhywun sy'n gofyn cwestiwn sydd wedi cyflwyno'r cwestiwn yn bersonol hefyd gynnwys un cwestiwn atodol heb rybudd i'r Cynghorydd sydd wedi ymateb i'w g/chwestiwn gwreiddiol. Mae'n rhaid i gwestiwn atodol godi'n uniongyrchol o'r cwestiwn gwreiddiol neu'r ymateb. Gall y Cadeirydd wrthod cwestiwn atodol ar unrhyw sail yn Rheol 4.18.5 uchod.

4.18.9 Atebion Ysgrifenedig

Bydd unrhyw gwestiwn na ellir delio ag ef yn ystod cyfnod cwestiynau gan y cyhoedd, naill ai oherwydd diffyg amser neu oherwydd nad yw'r Cynghorydd y gofynnwyd y cwestiwn iddo yn bresennol, yn derbyn ateb yn ysgrifenedig.

4.18.10 Cyfeirio Cwestiwn i'r Cabinet neu i Bwyllgor

Oni bai bod y Cadeirydd yn penderfynu fel arall, ni chynhelir trafodaeth ar unrhyw gwestiwn, ond gall unrhyw Aelod gynnig bod unrhyw fater a godwyd gan gwestiwn yn cael ei gyfeirio i'r Cabinet neu'r pwyllgor neu is-bwyllgor priodol. Ar ôl cael ei eilio, bydd pleidlais ar gynnig heb drafodaeth.

This page is intentionally left blank

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Cyfarfod:	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Dyddiad:	27 Tachwedd 2018
Teitl yr adroddiad:	Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol – Adroddiad Blynyddol Drafft ar gyfer 2019/20
Adroddiad gan:	Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd
Pwrpas yr Adroddiad:	Adroddiad ar gynigion drafft y Panel ar gyfer 2019/20

1.0 Cefndir

Mae Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol (y Panel) yn annibynnol ar lywodraeth ganolog a lleol ac fe'i sefydlwyd yn y lle cyntaf i benderfynu ystod a lefelau lwfansau sy'n daladwy i gynghorwyr cynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol ac i aelodau cyfetholedig â hawliau pleidleisio. Bob blwyddyn, mae'n rhaid i'r Panel lunio Adroddiad Blynyddol sy'n nodi'r math a'r lefelau o daliadau y mae awdurdodau'n gallu neu'n gorfod eu gwneud i'w haelodau ac i aelodau cyfetholedig.

Mae Adroddiad Blynyddol Drafft y Panel ar gyfer 2019/20 wedi'i gyhoeddi ar gyfer ymgynghoriad, sy'n cau ar 27 Tachwedd 2018. Cyhoeddir yr adroddiad terfynol ym mis Chwefror 2019.

Mae'r Arweinyddion Grwpiau wedi cael gwybod am y newidiadau arfaethedig sy'n effeithio ar yr Awdurdod hwn, fel yr amlinellir isod:

2.0 Cyflog Sylfaenol

£13,868 fydd y cyflog sylfaenol yn 2019/20 ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau. Bydd hyn yn gynydd o £268 y flwyddyn, sy'n cyfateb i 1.97% ac yn adfer lefel y cyflog sylfaenol i'r swm a dalwyd yn 2011.

3.0 Uwch Gyflogau

3.1 Nifer yr uwch gyflogau

Bydd y cyfyngiad ar nifer yr uwch gyflogau sy'n daladwy yn parhau, sef cyfanswm o 16 i Ynys Môn, gan gynnwys cyflogau dinesig.

3.2 Taliadau i'r Pwyllgor Gwaith

Bydd yna gynydd o £800 i aelodau'r Pwyllgor Gwaith, sy'n cynnwys y cynnydd o £268 i'r cyflog sylfaenol. Nid yw'r Panel wedi cynyddu'r uwch-gyflogau sy'n cael eu talu i ddeiliaid y swyddi hyn ers chwe mlynedd.

3.3 Cadeiryddion Pwyllgorau ac Arweinydd y Grŵp Gwrthbleidiol mwyaf

Ni fydd cynnydd i uwch gyflog Cadeiryddion Pwyllgorau ac Arweinydd y Grŵp Gwrthbleidiol mwyaf, ond mae'r cyfanswm a delir yn adlewyrchu'r cynnydd o £268 i'r cyflog sylfaenol.

3.4 Bandiau Uwch Gyflog

Uwch Gyflogau 2019/20 (sy'n cynnwys y cyflog sylfaenol):		
Band 1	Arweinydd Dirprwy Arweinydd	£44,100 £31,100
Band 2	Aelodau o'r Pwyllgor Gwaith	£27,100
Band 3	Cadeiryddion Pwyllgorau (os y'u telir)	£22,568
Band 4	Arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf	£22,568
Band 5	Arweinydd grŵp gwrthbleidiol arall*	£17,568

3.5 Cyflogau Dinesig

Ar gyfer 2018/19, penderfynodd y Cyngor y dylid talu cyflogau dinesig lefel 3 i'r Pennaeth Dinesig a'r Dirprwy Bennaeth Dinesig (sef £19,300 a £14,300).

Mae cynghorau wedi dweud yn gadarn wrth y Panel nad yw aelodau etholedig yn dymuno gwneud unrhyw ddewisiadau sy'n gofyn i'r cynghorau eu hunain gyfateb lefel gweithgareddau neu ddyletswyddau aelod penodol â lefel o gyflog ar gyfer y rôl. Mae pob dewis o'r fath bellach wedi'u dileu. Ar gyfer 2019/20, mae'r Panel wedi penderfynu ei bod yn rhaid talu cyflog:

£22,568 (Band 3) i bennaeth dinesig (pan fo'n cael ei dalu) a

£17,568 (Band 5) i ddirprwy bennaeth dinesig (pan fo'n cael ei dalu).

4.0 Parcio Ceir Aelodau (Newydd)

Mae gan nifer o gynghorau drefniadau penodol ar gyfer eu haelodau o ran parcio ceir. Mae'r Panel o'r farn mai mater i gynghorau unigol yw penderfynu ar drefniadau gan gynnwys taliadau i a gan aelodau, ar yr amod ei fod yn benderfyniad ffurfiol gan y cyngor.

5.0 Argymhelliad

Gofynnir i'r Pwyllgor ystyried y penderfyniadau drafft o fewn adroddiad Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol ar gyfer 2019/20 ac os yw'r Pwyllgor yn dymuno ymateb i'r ymgynghoriad.

Huw Jones
Pennaeth Gwasanaethau Democraidd
19/11/18

Papur cefndirol:- Adroddiad Blynyddol Drafft Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol 2019/20:
<https://gov.wales/docs/dsjlg/publications/181002-irp-draft-report-cy.pdf>

This page is intentionally left blank